

1. Metodické vymezení klasifikačního systému

Klasifikační systému zemědělských podniků EU je v aktuálním znění legislativně vymezen prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2015/220 ze dne 3. února 2015, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1217/2009 o založení zemědělské účetní datové sítě pro sběr údajů o příjmech a o hospodářské činnosti zemědělských podniků v Evropské unii. Typologie zemědělských podniků EU je v současné podobě používána od účetního roku 2010. Nejvýznamnější změnou oproti předchozímu pojetí bylo zavedení ukazatele standardní produkce („Standard Output, SO“) namísto původního standardního příspěvku na úhradu. Nově byla dále zřízena tříúrovňová klasifikace výrobního zaměření. V rámci předchozího systému byly rozlišovány čtyři úrovně výrobního zaměření. Současný systém vymezuje 14 tříd ekonomické velikosti namísto původních 10 velikostních tříd. Třídy ekonomické velikosti jsou aktuálně vyjádřeny v eurech, dříve používané ekonomické velikostní jednotky byly zrušeny. Poslední významnou změnou bylo zavedení nové klasifikační proměnné, která vyjadřuje podíl jiných výdělečných činností provozovaných zemědělskými podniky.

Standardní produkce představuje základní ukazatel, díky kterému je možné zařadit zemědělské subjekty do skupin podle výrobního zaměření a ekonomické velikosti. Standardní produkce je definována jako průměrná finanční hodnota hrubé produkce. Koeficienty standardní produkce jsou v jednotlivých členských zemích kalkulovány pro všechny ekonomicky významné plodiny a kategorie hospodářských zvířat. Kompletní seznam těchto zemědělských produktů je součástí Nařízení č. 2015/220. Hodnota standardní produkce je kalkulována jako naturální množství produkce připadající na jednotku vynásobené cenou zemědělských výrobců. Daň z přidané hodnoty a přímé platby nejsou do výpočtu zahrnuty. Měrnou jednotkou standardní produkce je euro na jeden hektar, nebo jeden kus jednotlivých kategorií zvířat. Výjimku představují pouze drůbež a včely, u kterých je hodnota standardní produkce kalkulována na 100 kusů, resp. 1 včelstvo. Celková hodnota standardní produkce je tvořena součtem hodnot hlavního a případných vedlejších produktů.

Hodnota standardní produkce odpovídá produkčnímu období jednoho kalendářního roku. U zemědělských produktů, jejichž produkční období je kratší nebo delší než 12 měsíců, se standardní produkce přepočítává tak, aby odpovídala produkci za jeden kalendářní rok. Hodnota koeficientů standardní produkce je následně kalkulována jako aritmetický průměr za sledované období pěti po sobě jdoucích kalendářních roků.

Pro účely Strukturálního šetření v zemědělství (FSS) za rok N je sledovaným referenčním obdobím období roku N-3, které se vztahuje na pět po sobě jdoucích let (N-5 až N-1). Pro zařazení zemědělských podniků v rámci Strukturálního šetření v zemědělství 2016 byly použity koeficienty standardní produkce 2013 za období 2011 až 2015. Kalkulací koeficientů standardní produkce je za Českou republiku pověřeno Kontaktní pracoviště FADN při Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Aktualizace koeficientů probíhá vždy v roce, kdy se uskutečňuje statistické zjišťování o struktuře zemědělských podniků.

Ekonomická velikost podniku odpovídá celkové hodnotě standardní produkce podniku, která je kalkulována jako součet hodnot za jednotlivé zemědělské produkty. Tyto hodnoty jsou získávány jako násobek výměry jednotlivých plodin a počtu zvířat konkrétního podniku příslušnými koeficienty standardní produkce. Na základě celkové hodnoty standardní produkce je podnik zařazen do jedné ze čtrnácti tříd ekonomické velikosti. Přehled jednotlivých tříd ekonomické velikosti vymezených prahovými hodnotami standardní produkce je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1: Třídy ekonomické velikosti podniků

Třída ekonomické velikosti	Prahové hodnoty celkové standardní produkce v EUR	Přepočtené prahové hodnoty celkové standardní produkce v EUR na tis. Kč ¹⁾
I	méně než 2 000 EUR	méně než 54 tis. Kč
II	nejméně 2 000, méně než 4 000 EUR	nejméně 54 tis. Kč, méně než 108 tis. Kč
III	nejméně 4 000, méně než 8 000 EUR	nejméně 108 tis. Kč, méně než 216 tis. Kč
IV	nejméně 8 000, méně než 15 000 EUR	nejméně 216 tis. Kč, méně než 406 tis. Kč
V	nejméně 15 000, méně než 25 000 EUR	nejméně 406 tis. Kč, méně než 676 tis. Kč
VI	nejméně 25 000, méně než 50 000 EUR	nejméně 676 tis. Kč, méně než 1 352 tis. Kč
VII	nejméně 50 000, méně než 100 000 EUR	nejméně 1 352 tis. Kč, méně než 2 703 tis. Kč
VIII	nejméně 100 000, méně než 250 000 EUR	nejméně 2 703 tis. Kč, méně než 6 759 tis. Kč
IX	nejméně 250 000, méně než 500 000 EUR	nejméně 6 759 tis. Kč, méně než 13 517 tis. Kč
X	nejméně 500 000, méně než 750 000 EUR	nejméně 13 517 tis. Kč, méně než 20 276 tis. Kč
XI	nejméně 750 000, méně než 1 000 000 EUR	nejméně 20 276 tis. Kč, méně než 27 034 tis. Kč
XII	nejméně 1 000 000, méně než 1 500 000 EUR	nejméně 27 034 tis. Kč, méně než 40 551 tis. Kč
XIII	nejméně 1 500 000, méně než 3 000 000 EUR	nejméně 40 551 tis. Kč, méně než 81 102 tis. Kč
XIV	nejméně 3 000 000 EUR	nejméně 81 102 tis. Kč

¹⁾ Přepočtené podle průměrného směnného kurzu roku 2016: 27,034 Kč/EUR

Výrobní zaměření podniku je stanovováno na základě relativního příspěvku standardní produkce různých produkčních odvětví konkrétního podniku k celkové hodnotě podnikové standardní produkce. Zařazování do příslušných skupin výrobního zaměření se řídí přesně definovanými algoritmy uvedenými v Nařízení č. 2015/220. Tyto algoritmy vymezují podíl jednotlivých produkčních odvětví rostlinné a živočišné výroby na celkové hodnotě standardní produkce pro jednotlivé typy výrobního zaměření. Klasifikace výrobního zaměření je strukturována do 3 úrovní. Je rozlišováno 9 **obecných** typů výrobního zaměření, 22 **hlavních** typů výrobního zaměření a 62 **speciálních** typů výrobního zaměření. Přehledy všech typů výrobního zaměření a podílů jednotlivých odvětví rostlinné a živočišné produkce v rámci hlavních typů výrobního zaměření jsou uvedeny v příloze A1 a A2.

Kategorie „Jiné výtěžné činnosti, které se přímo týkají podniku“ je klasifikační proměnou, která vyjadřuje procentuální podíl jiných než zemědělských výtěžných činností k celkové produkci podniku. Jedná se o činnosti, při kterých jsou využívány zdroje (pozemky, stavební objekty, stroje) nebo produkty podniku, např. zpracování zemědělských produktů, smluvní práce s využitím zařízení zemědělského podniku, lesnictví atd. Podíl jiných výtěžných činností je obecně definován následujícím vzorcem.

$$POMĚR = \frac{\text{Obrat jiných výtěžných činností, které se přímo týkají podniku}}{\text{Celkový obrat zemědělského podniku (zemědělské + jiné výtěžné činnosti) + přímé platby}}$$

Zemědělské podniky jsou zařazovány do tříd podle podílu jiných výtěžných činností. Prahové hodnoty podílu jiných výtěžných činností jsou definovány v následující tabulce.

Tabulka 2: Třídy významu jiných výtěžných činností, které se přímo týkají podniku

Třídy	Prahy podílu jiných výtěžných činností
I	Od 0 % do 10 % (marginální podíl)
II	Od více než 10 % do 50 % (střední podíl)
III	Od více než 50 % do méně než 100 % (významný podíl)